

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Шосткинський інститут Сумського державного університету
Фармацевтична компанія «Фармак»
Управління освіти Шосткинської міської ради
Виконавчий комітет Шосткинської міської ради

ОСВІТА, НАУКА ТА ВИРОБНИЦТВО: РОЗВИТОК І ПЕРСПЕКТИВИ МАТЕРІАЛИ

**II Всеукраїнської науково-методичної
конференції,**

(Шостка, 20 квітня 2017 року)

**Суми
Сумський державний університет
2017**

УДК 331.524

РОЗСЕЛЕННЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ТА ЙОГО ЗАЙНЯТІСТЬ

А.П. Зоря, А.І. Кулик

Хіміко-технологічний коледж імені Івана Кожедуба

Шосткинського інституту СумДУ

Вул. Інституцька, 1, м.Шостка, 41100

colledge@ukr.net

Метою роботи було проаналізувати розселення населення України та його зайнятості. Дослідження проблем з якими вони стикаються.

Розселення населення включає власне розміщення і побудову функціонального територіального взаємозв'язку населених місць та міграції населення як засіб здійснення міжтериторіальних зв'язків. Успішний розвиток індустріальної цивілізації, структурні зміни в економіці зменшує залежність розселення населення від природно - географічних чинників, ведуть зміну у структурі потреб населення. и посилюють тенденцію для її концентрації з питань комерційної торгівлі в районах и великих містах. Натомість регіональні розбіжності в режимах відтворення населення також істотно змінюють малюнок розселення.

Розселення - це процес розміщення людей по населених територіях. Тобто ключовим поняттям розселення виступають поселення людей, або їхнє місце проживання. Розселення будується за інтересами і потребами виробництва та зумовлено розміщенням виробничих та соціальних організацій тієї чи іншої території. Малюнок розселення не тільки обумовлений виробництвом. Ця залежність історично мінлива, тому розміщення виробництва має враховувати особливості життєдіяльності населення конкретної території, якість трудового і демографічного потенціалу .

Удосконалення розселення населення – надзвичайно важлива проблема раціонального розміщення та територіальної організації продуктивних сил України. У сучасних умовах роль розселенського чинника в інтенсифікації народного господарства та територіальній організації суспільства зростає.

Соціальна сутність зайнятості полягає в корисній діяльності частини населення, що пов'язана із необхідністю самовираження й задоволення соціальних потреб суспільства відповідно до рівня його економічного розвитку.

Зайнятість із економічної точки зору має для суспільства вирішальне значення, бо визначає економічний потенціал суспільства, рівень й якість життя населення. З соціальної точки зору , зайнятість пов'язана із відтворенням робочої сили (виховання дітей, навчання в загальноосвітніх школах, середніх та вищих навчальних закладах), службою в армії, зайнятістю в домашньому господарстві, доглядом за хворими та людьми похилого віку участю в роботі громадських організацій.

Зайнятість як соціально-економічна категорія синтезує сукупність економічних, правових, соціальних, національних відносин щодо участі у суспільному виробництві і пов'язана з забезпеченням масштабів, умів, форм включення у суспільно корисну працю, із процесами формування, розподілу та використання трудових ресурсів. Виходячи із сутності зайнятості до основних функцій зайнятості можна віднести:

створення національного прибутку та забезпечення матеріальних й духовних благ суспільства;

забезпечення життєдіяльності та розвиток суспільства;

забезпечення життєдіяльності та розвиток працездатних членів суспільства;

забезпечення якості та конкурентоспроможності робочої сили;

забезпечення гідного рівня життя населення.

Докорінні перетворення суспільно-економічних відносин в Україні зумовлює переоцінку і вироблення нових підходів до регулювання основних процесів життєдіяльності населення. Необхідність модернізації економіки України та її

наближення до стандартів висококонкурентного глобалізованого економічного простору актуалізують проблему розбудови адаптованого до нових умов розселенського середовища, здатного забезпечити найвищі стандарти життєдіяльності.

Формування, використання та розвиток трудового потенціалу як сукупності якісно-кількісних характеристик, якостей та можливостей окремої людини чи сукупного працівника, що формує, реалізовує чи акумулює для реалізації у майбутньому резерв роботи, відбувається у конкретному просторовому вимірі. Просторові характеристики трудового потенціалу розкривають особливості останнього через призму території, часу та умов розвитку.

Наукове пояснення системності розселення та зайнятості населення, його взаємопов'язаності із територіальними системами виробничої та соціальної сфер має безпосередньо практичне значення, оскільки існує необхідність збалансованості соціально-економічного розвитку регіонів із урахуванням їхніх історичних, економічних, екологічних, географічних й демографічних особливостей.

Важливим напрямком удосконалення розселення є поліпшення умов життя сільських жителів через формування мережі великих упорядкованих селищ, проведення у яких капітального, житлового й виробничого будівництва, а ще через введення сільських поселень в обласні системи населених місць всіх рангів.

Основними намірами та заходами регулювання зайнятості населення є: створення економічного механізму формування та функціонування ринку роботи; застосування глобальних підходів до змін у сфері зайнятості; визначення пріоритетів регулювання попиту на робочу силу та її пропозиції; прийняття й реалізація заходів із використання економічних важелів по легалізації зайнятості; інтенсифікація використання можливостей оплачуваних громадських робіт; взаємоузгодження політики зайнятості та економічної політики держави та прийняття загальнодержавних і територіальних програм зайнятості населення.

Важливе значення для підвищення ефективності регулювання зайнятості населення має удосконалення розселення населення, яка винна проводитися із врахуванням поширення урбанізаційних та субурбанізаційних процесів. У даному випадку акцент має ставитися на розвиток більш прогресивних інноваційних просторових форм поселенської мережі та трудового потенціалу.

Отже, механізми розвитку систем розселення повинні базуватися на реалізації основних засідок державної політики зайнятості, що передбачає узгодження державних та регіональних стратегічних інтересів, основних цілей, принципів та пріоритетів суспільного розвитку та має на меті подолання сучасних соціально-економічних диспропорцій, забезпечення сталого й збалансованого розвитку населених пунктів всіх категорій та забезпечення ефективної зайнятості.

Список літературних джерел:

1. Пірон І. У. Сучасна державна політика зайнятості населення в Україні / І. У. Пірон // Форум права. 2010. №1. З. 300-306.
2. Шубна О.В. Асиметрія регіональної структури розміщення трудових ресурсів України / О.В. Шубна // Науковий Вісник ДДМА. 2011. № 2. 336-341.
3. Тодосійчук В.Л. Регіональна економіка: підруч. / В.Л. Тодосійчук. Вінниця, ВДАУ, 2008. 434 з.